

Litteraturliste

Alle skal kunne læse – Charlotte Appel

Adriansen, Inge: *Nationale symboler i det danske rige*. København: Museum Tusculanum, 2003

Andersen, Tore Rye (red.): *Litteratur mellem medier*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2018

Anordning for Almue-Skolevæsenet paa Landet, 29.07.1814. Tilgængelig online via <https://library.au.dk/materialer/saersamlinger/skolelove>

Appel, Charlotte: *Læsning og bogmarked i 1600-tallets Danmark*. Bd. 1-2. København: Museum Tusculanum, 2001

Appel, Charlotte: "Den gemene mand og bogstavernes verden". Carsten Bach-Nielsen m.fl. (red.): *Danmark og renæssancen 1500-1650*. København: Gads Forlag, 2006, s. 186-195

Appel, Charlotte: "Opdragelse og undervisning i hjem, skole og kirke". Ole Høiris og Per Ingeman (red.): *Reformationen. 1500-tallets kulturrevolution*. Bd. 2. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2017, s. 249-284

Appel, Charlotte: "Læse- og skrivekyndighed før 1800". Hjort, Ebba m.fl. (red.): *Dansk i brug. Dansk Sproghistorie*. Bd. 4. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2020, s. 249-275

Appel, Charlotte: "Titler, typografi og andre tilpasninger. Morten Hallager som mediebevidst udgiver af bøger for børn ca. 1768-1804". *Fund og Forskning* 59, 2020, s. 71-117

Appel, Charlotte: "Catechism Primers in Denmark". Britta Juska-Bacher m.fl. (red.): *Learning to Read, Learning Religion. Catechism Primers in Europe from the sixteenth to the nineteenth Centuries*. Amsterdam: John Benjamins, 2023, s. 96-113

Appel, Charlotte og Nina Christensen: *På sporet af børn og bøger. Læsekultur og medier 1750-1850*. København: Gads Forlag, 2023

Appel, Charlotte og Ning de Coninck-Smith (red.): *Dansk skolehistorie. Hverdag, vilkår og visioner gennem 500 år*. Bd. 1-5. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2013-2015

Appel, Charlotte og Morten Fink-Jensen: *Når det regner på præsten. En kulturhistorie om sognepræster og sognefolk 1550-1750*. Højbjerg: Hovedland, 2009

Appel, Charlotte og Morten Fink-Jensen: *Da læreren holdt skole. Tiden før 1780*. Bd. 1. Charlotte Appel og Ning de Coninck-Smith (red.): *Dansk skolehistorie*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2013

Arnesen-Kall, Benedicte: *Livserindringer 1813-1857*. København: Høst, 1889

Bang, Gustav: *Kirkebogsstudier*. København: Gyldendal, 1906

Bisgaard, Lars: "Mester Hans Urne og den trykte bog: et odenseansk eksperiment for 500 år siden". *Fynske Aarbøger*, 2020, s. 96-115

Bjerring-Hansen, Jens: *Ludvig Holberg på bogmarkedet: studier i Peder Paars og den litterære kultur i 1700- og 1800-tallet*. København: Museum Tusculanum, 2015

Brimnes, Niels m.fl. (red.): *Dansk kolonihistorie*. Bd 1-5. København: Gads Forlag, 2017

Bugge, Knud Eyvin: *Skolen for livet. Studier over N.F.S. Grundtvigs pædagogiske tanker*. København: Gads Forlag, 1965

Christensen, Dan Ch.: *Det moderne projekt. Teknik og kultur i Danmark-Norge 1750-(1814)-1850*. København: Gyldendal, 1996

Christensen, Nina: *Barnesjælen. Børnelitteraturen og det romantiske barn*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2005

Christensen, Nina: *Videbegær: Oplysning, børnelitteratur, dannelse*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2012

Christensen, Nina og Ayoe Quist Henkel (red.): *Alliancer. Børn, voksne, litteratur, medier*. København: Hans Reitzel, 2024

Clausen, V. E.: *Det folkelige danske træsnit i etbladstryk 1565-1884*. 2. rev. udg. København: Foreningen Danmarks Folkeminder, 1985

Coninck-Smith, Ning, Lisa Rosén Rasmussen og Iben Vyff: *Da skolen blev alles. Tiden efter 1970*. Bd. 5. Charlotte Appel og Ning de Coninck-Smith (red.): *Dansk skolehistorie*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2015

Dahlkild, Nan og Steen Bille Larsen: *Dansk bibliotekshistorie*. Bd. 1-2. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2021

Dansk Biografisk Leksikon, bind 1-16, red. Svend Cedergreen Bech. København: Gyldendal 1979-1984 (3. udgave)

Danske Kirkelove, se Rørdam

Danske Lov, se Juul

Dokka, Hans-Jørgen: *En skole gjennom 250 år: den norske allmueskole, folkeskole, grunnskole 1739-1989*. Oslo: NKS-Forlaget, 1988

Engelsing, R.: "Die Perioden der Lesergeschichte in der frühen Neuzeit". R. Engelsing: *Zur Sozialgeschichte deutscher Mittel- und Unterschichten*. Göttingen: Vandenhoeck og Ruprecht, 1973, s. 112-154

Feldbæk, Ole: *Den lange fred. 1700-1800. Gyldendals og Politikens Danmarkshistorie* Bd. 9. København: Gyldendal og Politiken, 1990

Feldbæk, Ole: *Dansk Identitetshistorie*. Bd. 1- 2. København: Reitzel, 1991

”Forordning om Betlerne i Danmark saavel paa Landet, som i Kiøbstæderne, Kiøbenhavn undtagen af 24. september 1708”. Jacob Henric Schou: *Chronologisk Register over de Kongelige Forordninger og Aabne Breve*, Bd. 2, 1777. Tilgængelig online via https://danmarkshistorien.lex.dk/Forordning_om_Betlere_i_Danmark_24_september_1708

”Forordning om Skolerne paa Landet i Danmark, 23. jan. 1739”. Jacob Henric Schou: *Chronologisk Register over de Kongelige Forordninger og Aabne Breve*. Bd. 3. København: Gyldendal, 1822, s. 256-284. Tilgængelig online via <https://library.au.dk/materialer/saersamlinger/skolelove>

Gjerløff, Anne Katrine og Anette Faye Jacobsen: *Da skolen blev sat i system. 1850-1920*. Bd. 3. Charlotte Appel og Ning de Coninck-Smith (red.): *Dansk skolehistorie*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2014

Gjerløff, Anne Katrine m.fl.: *Da skolen blev sin egen. 1920-1970*. Bd. 4. Charlotte Appel og Ning de Coninck-Smith (red.): *Dansk skolehistorie*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2014

Hansen, Anne Mette: ”Og denne bøn skal bedes med stor længsel [...] Håndskrevne bønnebøger fra senmiddelalder og renæssance”. Grethe Jacobsen og Ninna Jørgensen (red.): *Kvindernes renæssance og reformation*. København: Museum Tusculanum, 2017, s. 259-278

Hansen, Peter Wessel: *Tiggeri forbudt. 1708*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2022

Have, Iben og Ane Svendsen: *Lydmedier: teori og analyse*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, 2024

Havrebjerg, Søren Pedersen: *En fæstebondes liv. Erindringer og optegnelser af gårdfæster og sognefoged Søren Pedersen, Havrebjerg (1776-1839)*, udg. af Karen Schousboe. København: Landbohistorisk Selskab, 1983

Holmen, Anne m.fl. (red.): *Flere sprog i læringen*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, 2021

Horstbøll, Henrik: *Menigmands Medie. Det folkelige bogtryk i Danmark 1500-1840*. København: Museum Tusculanum, 1999

Horstbøll, Henrik: ”Læsning til salighed, oplysning og velfærd. Om Pontoppidan, pietisme og lærebøger i Danmark og Norge i 17- og 1800-tallet”. *Fortid og Nutid*, 2003:2, s. 83-108

Horstbøll, Henrik, Ulrik Langen og Frederik Stjernfelt: *Grov konfækt. Tre vilde år med trykkefrihed 1770-1773*. Bd. 1-2. København: Gyldendal, 2020

Hybel, Nils og Bjørn Poulsen: *The Danish Resources c. 1000-1550: Growth and Recession*. Boston: Brill, 2007

Højrup, Ole (udg.): *Levnedsløb i Sørbymagle og Kirkerup kirkebøger 1646-1731*. Bd. 1-2. København: Landbohistorisk Selskab, 1963

Haarberg, Jon: *Historien om Norges viktigste bok. Katekismen*. Oslo: Universitetsforlaget, 2022

Ilse, Harald: *Bogtrykkerne i København og deres virksomhed ca. 1600-1810. En bibliografisk håndbog med bidrag til bogproduktionens historie*. København: Museum Tusculanum, 1992

Imer, Lisbeth: *Rigets runer. 965*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2018

Imer, Lisbeth m.fl.: "A lady of leadership: 3D-scanning of runestones in search of Queen Thyra and the Jelling Dynasty". *Antiquity* Vol. 97: 395, 2023, s.1262-1278

Ingesman, Per: "Jep Jensens breve. Et borgerligt privatarkiv fra det 15. århundrede". *Arkiv*, 1988, s. 38-61

Iuul, Stig (udg.): *Kong Christian den Femtes Danske Lov af 15. April 1683*. København: G. E. C. Gad, 1949

Jensen, Hans Siggaard, Ove Korsgaard og Jens Erik Kristensen (red.): *Pædagogikkens idehistorie*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2017

Jensen, Helle Strandgaard: *From Superman to social realism: children's media and Scandinavian childhood*. Amsterdam: John Benjamins, 2017

Jensen, Klaus Bruhn (red.): *Dansk mediehistorie*. Bd. 1-4. Frederiksberg: Samfundslitteratur, 2012-2016

Johansen, Stine Liv: *Børns liv og leg med medier*. Frederikshavn: Dafolo, 2014

Johansen, Stine Liv: "Forbud mod sociale medier for børn under 18 risikerer at gøre mere skade end gavn". *Jyllandsposten* 22.12.2024

Juska-Bacher, Britta: "The Alphabet method". Britta Juska-Bacher m.fl. (red.): *Learning to Read, Learning Religion. Catechism primers in Europe from the sixteenth to the nineteenth centuries*. Amsterdam: John Benjamins, 2023, s. 48-54

Kier, Peter: *Min rejse gennem jordelivet*, udgivet og oversat af Jens Holdt og Hans Hejselbjerg Poulsen. Tønder: Historisk Samfund for Sønderjylland, 1968

Kierkegaard, Søren, se *Søren Kierkegaards Skrifter*

Koefoed, Nina: *Kvinderne får stemmeret. 1915*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2024

Korsgaard, Ove: *Kampen om Lyset. Dansk voksenoplysning gennem 500 år*. København: Gyldendal, 1997

Korsgaard, Ove: *Kampen om Folket. Et dannelsesperspektiv på dansk historie gennem 500 år*. København: Gyldendal, 2004

Larsen, Christian (udg.): *Biskop Balles visitatsbog 1799-1807*. København: Selskabet for udgivelse af kilder til Danmarks historie, 1999

Larsen, Christian (udg.): *Biskop Balles visitatsindberetninger 1783-1793*. København: Selskabet for udgivelse af kilder til Danmarks historie, 2002

Larsen, Christian (red.): *Realskolen gennem 200 år: kundskaber og erhvervsforberedelse*, Bd. 1-2. København: Danmarks Privatskoleforening, 2010

Larsen, Christian, Erik Nørr og Pernille Sonne: *Da skolen tog form. 1780-1850*. Bd. 2. Charlotte Appel og Ning de Coninck-Smith (red.): *Dansk skolehistorie*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2013

Larsen, Grethe: *Danske Provinstryk 1482-1830*. Bd.1-6. København: C.A. Reitzel, 1994-2001

Larsen, Joakim: *Bidrag til den danske skoles historie*. [1893-1916]. Bd. 1-4. Genudgivet af Chresten Kruchov. København: Danske Pædagoger, 1984

Larsen, Joakim: *Skolelovene af 1814 og deres Tilblivelse. Aktmæssigt fremstillet*. København: J.H. Schultz, 1914

Lausten, Martin Schwarz: *Biskop Peder Palladius og kirken 1537-1560. Studier i den danske reformationskirke II*. København: Akademisk Forlag, 1987

Lausten, Martin Schwarz: *Danmarks kirkehistorie*. København: Gyldendal, 2004

Lausten, Martin Schwarz (udg.): *Kirkeordinansen 1537/39. Tekstudgave med indledning og noter*. København: Akademisk Forlag, 1989

Liestøl, Aslak: "The Literate Vikings". Peter Foote og Dag Strömbäck (red.): *Proceedings of the 6th viking congress: Uppsala 3-10 August. Bonäs, Dalarna, 10-12 August 1962*. Uppsala, 1971, s. 69-78

Markussen, Ingrid: *Prinsesseskolerne i Søllerød sogn 1721-1823*. Særtryk af *Søllerødbogen*, 1971

Markussen, Ingrid: *Visdommens Lænker. Studier i enevældens skolereformer fra Reventlow til skolelov*. Odense: Odense Universitetsforlag, 1988

Markussen, Ingrid: *Til Skaberens Ære, Statens Tjeneste og Vor Egen Nytte. Pietistiske og kameralistiske idéer bag fremvæksten af en offentlig skole i landdistrikterne i 1700-tallet*. Oslo: Universitetsforlaget, 1995

Markussen, Ingrid: "Skoleprotokollen fortæller". Maeve Drewsen m.fl. (red.): *Det store i det små*. Odense: Odense Universitetsforlag, 1997, s. 326-347

Markussen, Ingrid: *"Sagens sande Beskaffenhed". Ludvig Reventlows skolereform på Brahetrolleborg 1783-1801, set i lyset af en forældreklage*. Odense: Syddansk Universitetsforlag, 2019

Matcham, Louise Karoline: "Skriften der forsvandt: om afskaffelsen af den gotiske skrift i Danmark". *Temp*, 2024, s. 57-74

McLuhan, Marshall: *The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man*. Toronto: University of Toronto Press, 1962

Moeller, Bernd: "Das Berühmtwerden Luthers". Leif Grane og Kai Hørby (red.): *Die dänische Reformation vor ihrem internationalen Hintergrund*. Göttingen: Vandenhoeck og Ruprecht, 1990, s. 187-210

Nielsen, Anton: *Landsbyliv i Trediverne. Barndomsminder*. Odense: Milo'ske Boghandels Forlag, 1894

Nielsen, Helge: *Folkebibliotekernes Forgængere. Oplysning, almue- og borgerbiblioteker fra 1770'erne til 1834*. København: Dansk Bibliografisk Kontor, 1960

Nygaard, Bertel: *Grundloven. 1849*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2017

Nørgaard, Ellen: *Det naturlige og frie barn: Tre reformpædagogiske visioner*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2022

Nørgaard, Ellen og Spæt Henriksen: *Vanløse-dagbogen: en reformpædagogisk praksis*. København: Gyldendal, 1983

Odelman, Eva (udg.): *Boken om Ansgar. Rimbert: Ansgars Liv*. Stockholm: Proprius, 1986

Ottosen, Knud: *En landsbylærer ser tilbage. Knud Ottosens erindringer 1821-1907*, udg. af Ingrid Markussen. Odense: Landbohistorisk Selskab, 1977

Pedersen, Johannes: "Pietismens Tid 1699-1746". Hal Koch m.fl. (red.): *Den danske Kirkes Historie*. Bd. 5. København: Gyldendal, 1951, s. 11-229

Pettegree, Andrew: *Reformation and the Culture of Persuasion*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005

"Plakat. Og nærmere Anordning, angaaende Skolerne paa Landet i Danmark" [29.04.1740]. *Kong Christian den Siettes Allernaadigste Forordninger og Aabne Breve*. København: J.J. Høpfner, 1740, s. 61-70. Også genoptrykt i Jacob Henric Schou: *Chronologisk Register over de Kongelige Forordninger og Aabne Breve*. Bd. 3. København: Gyldendal, 1822, s. 316-323

"Plakat og nærmere Anordning. Angaaende Skoelerne paa Landet i Norge" [05.05.1741]. *Kong Christian den Siettes Allernaadigste Forordninger og Aabne Breve*. København: J.J. Høpfner, 1741, s. 71-78.

Pontoppidan, Erik: *Sandhed til Gudfrygtighed*. København: Det Kgl. Waysenhuus, 1737

Poulsen, Bjørn: "Danske bønders brug af skrift i senmiddelalderen". Arnórsdottir, Agnes S. m.fl. (red.): *Konge, kirke og samfund. De to øvrighedsmagter i dansk senmiddelalder*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag 2007, 381-414

Rasmussen, Holger: "Grisespil i Nibe 1697". *Bol og By* nr. 4, 1963, s. 57-60

Reeh, Niels: "Konfirmation og rytterskoler i Danmark – i lyset af den enevældige stats overlevelseskamp i første halvdel af det 18. århundrede". *Uddannelseshistorie 2011*, 2011, s. 13-26

Rousseau, Jean-Jacques: *Emile eller om opdragelse* [1762]. På dansk ved Kristen D. Spanggaard, udvalg og efterskrift ved Anne Fastrup. København: Borgen, 1997

Rørdam, H.F. (udg.): *Danske Kirkelove samt Udvalg af andre Bestemmelser vedrørende Kirken, Skolen og de Fattiges Forsørgelse fra Reformationen til Christian V's Danske Lov, 1536–1683*. Bd. 1-3. København: Selskabet for Danmarks Kirkehistorie, 1883-1889

Sandersen, Vibeke: "Læse- og skrivekyndighed efter 1800". Hjort, Ebba m.fl. (red): *Dansk i brug*. Bd. 4 af *Dansk Sproghistorie*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2020, s. 277-309

Severinsen, P.: "Fra Landsbyskolens Barndomstid i Ringkøbing Amt". *Hardsyssel Årbog* 1907, s. 79-108

Shantz, Douglas H.: *An Introduction to German Pietism: Protestant Renewal at the Dawn of Modern Europe*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2013

Simonsen, Inger: *Den danske Børnebog i det 19nde Aarhundrede*, København: Arnold Busck 1942

Skovgaard-Petersen, Vagn m.fl.: *Et folk kom i skole 1814-1989*. København: Danmarks Lærerhøjskole og Undervisningsministeriet, 1989

Snædal, Thorgunn: "Vardagsliv och visdomsord. Runorna i Norden från urtid til nutid". Bennett, Solbritt m.fl. (red.): *Runmärkt. Från brev til klotter*. Stockholm: Carlssons 1994, s. 9-32

Spurkland, Terje: "Literacy and 'Runacy' in Medieval Scandinavia". Adams, Jonathan og Holman, Katherine (red.): *Scandinavia and Europe 800-1350. Contact, Conflict, and Coexistence*. Turnhout, 2004, s. 333-344

Staffensen, Karoline Baden: "Rochows mange børnevenner – en undersøgelse af de danske Rochow-versioners tilblivelse, udformning og udbredelse". *Uddannelseshistorie* 2018, 2018, s. 99-118

Stybe, Vibeke: *Fra billedark til billedbog*. København: Arnold Busck, 1983

Søren Kierkegaards Skrifter (SKS), udg. (elektronisk, version 1.8.1) af Niels Jørgen Cappelørn m.fl. (2014), se <https://tekster.kb.dk/>

Sørensen, Birthe: *En fortælling om danskfaget. Dansk i folkeskolen gennem 100 år*. Frederiksberg: Dansklærerforeningen, 2008

Thestrup, Poul: *Mark og skilling, kroner og øre. Pengeenheder, priser og lønninger i Danmark i 350 år (1640-1989)*. København: Rigsarkivet og C.E.Gad, 1991

Thing, Morten: *Tegnenes historie. Til læsningens semiotik*. Odense: Syddansk Universitetsforlag 2015

Thodbjerg, Christian og Anders Pontoppidan Thyssen (red.): *Grundtvig og grundtvigianismen i nyt lys. Hovedtanker og udviklingslinier fra de senere års Grundtvigforskning*. Aarhus: Anis, 1983

Thomsen, Asbjørn Romvig: *Kampen om jorden. 1795*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2023

Warring, Anette: "Erindring og historiebrug. Introduktion til et forskningsfelt". *Temp*, 2011, s. 6-35

Weinreich, Torben. *Historien om børnelitteratur. Dansk børnelitteratur gennem 400 år*. København: Branner og Korch, 2006

Worsøe, Hans. H. (udg.): *Vonsild Kirkebog 1659-1703*. Viborg: Landbohistorisk Selskab, 1982

Zerlang, Martin, Lis Toft Andersen og Bjarne Thorup Thomasen: *En selvskreven historie. Om erindringsbøger og dagbøger af bønder, håndværkere og arbejdere i Danmark*. København: Samleren, 1982